

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Okresního soudu
v Tachově

ke sp. zn. 8 T 104/2017

Obviněná J. Š. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě podle § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné **J. Š.**

d o v o l á n í

proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31.1.2018 sp. zn. 6 To 488/2017, jímž byl k odvolání obviněné podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu v celém rozsahu zrušen rozsudek Okresního soudu v Tachově ze dne 24.10.2017 sp. zn. 8 T 104/2017 a podle § 222 odst. 2 trestního řádu byla věc postoupena Městskému úřadu S., neboť nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek,

a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f) a g) trestního řádu, neboť bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí a napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

O d ů v o d n ě n í:

Rozsudkem Okresního soudu v Tachově ze dne 24.10.2017 sp. zn. 8 T 104/2017 byla obviněná J. Š. uznána vinnou přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se dopustila tím, že

*dne 11.5.2016 nejméně ve 20.30 hodin v obci S., okres T., v ulici B. N. řídila vlastní osobní motorové vozidlo tov. zn. Opel Astra, RZ: *, při jehož řízení byla v rámci výkonu dohledu nad BESIP předepsaným způsobem stavěna a kontrolována hlídkou Policie ČR, Obvodní oddělení S., přičemž takto vozidlo řídila, přestože před jízdou požíla návykovou látku, a provedenou zkouškou ve 20:30 hodin pomocí testu Drug Wipe 5S byla u ní zjištěna přítomnost návykové látky amfetamin/metamfetamin, a při*

následném lékařském vyšetření v době od 22:00 hodin do 22:15 hodin spojeném s odběrem krve vyšetřující lékařce uvedla, že pervitin užila včera, a v době odběru krve měla v krvi látku metamfetamin (pervitin) o toxické koncentraci 0,67 mg/l a jeho metabolit amfetamin, kdy pro takové ovlivnění látkou metamfetamin, uvedenou mezi psychotropními látkami zařazenými do Seznamu č. 5 psychotropních látek Přílohy 5 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, nebyla schopna bezpečně a s jistotou ovládat motorové vozidlo v silničním provozu, kdy dle nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, se řidič považuje za ovlivněného návykovou látkou již při koncentraci metamfetaminu v krvi od 0,025 mg/l, kdy dále u látky metamfetamin jsou z lékařského hlediska uváděny jako toxické koncentrace v krvi hladiny od 0,20 mg/l a v krvi obviněné byla k této hladině zjištěna více jak trojnásobně vyšší koncentrace látky metamfetamin, jejíž účinky během řízení vozidla musela na sobě pociťovat a tyto účinky již znala z minulosti, kdy pro skutek řízení vozidla pod vlivem pervitinu již byla pravomocně odsouzena trestním příkazem Okresního soudu v Tachově ze dne 26.1.2012 sp. zn. 2 T 13/2012, a byla tak nejméně srozuměna s tím, že řídí motorové vozidlo pod vlivem pervitinu a ve stavu, kdy pro tento vliv pervitinu není k jeho řízení způsobilá.

Za to byla podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, § 67 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku odsouzena k peněžitému trestu ve výměře 60 denních sazeb po 400 Kč, tj. celkem 24.000 Kč. Podle § 68 odst. 5 trestního zákoníku bylo současně stanoveno, že peněžitý trest bude zaplacen v měsíčních splátkách po 1.000 Kč a podle § 69 odst. 1 trestního zákoníku byl pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody ve výměře 4 měsíců. Dále byl obviněné podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 24 měsíců.

Proti tomuto rozhodnutí podala obviněná J. Š. odvolání, z jehož podnětu Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 31.1.2018 sp. zn. 6 To 488/2017 podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu rozsudek Okresního soudu v Tachově v celém rozsahu zrušil a podle § 222 odst. 2 trestního řádu byla věc postoupena Městskému úřadu ve S., neboť nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek.

Odvolací soud konstatoval, že ovlivnění obviněné látkou obsahující metamfetamin je nesporné, neboť vyplývá ze znaleckého chemicko-toxikologického posudku, jímž byl v jejím krevním vzorku prokázán metamfetamin (pervitin) v toxické koncentraci 0,67 mg/l a jeho metabolit amfetamin. V této souvislosti učinil závěr, že je vzhledem k obvyklým formám aplikace pervitinu vyloučeno, aby se metamfetamin v této koncentraci dostal do krve obviněné jiným způsobem než vědomou aplikací. Zároveň zdůraznil, že doplněk ke znaleckému toxikologickému posudku vyloučil, že by byl krevní vzorek před jeho zpracováním nevhodně skladován nebo s ním bylo jinak zacházeno tak, že by to mohlo ovlivnit výsledky chemicko-toxikologického vyšetření. Proto uzavřel, že obviněná pod vlivem návykové látky vykonávala činnost, při které by mohla ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Své rozhodnutí pak opřel o skutečnost, že se však nepodařilo prokázat, že by obviněná řídila v kritické době motorové vozidlo ve stavu vylučujícím způsobilost k této

činnosti, neboť podle kontrolujících policistů se způsob její jízdy ničím nevymykal, a z úředního záznamu o kontrole řidiče podezřelého z požití jiné návykové látky před anebo během jízdy ani z protokolu o lékařském a toxikologickém vyšetření osoby při podezření z ovlivnění návykovou látkou zpracovaného MUDr. M. T. a z její svědecké výpovědi nevyplývá, že by obviněná jevila jakékoli známky ovlivnění návykovou látkou. Proto dospěl k závěru, že jednání obviněné není žalovaným (a ani jiným) trestným činem, neboť stav vylučující způsobilost k řízení motorového vozidla jako zákonný znak skutkové podstaty přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku se nepodařil prokázat, když samotné překročení stanovených limitů pro hladinu metamfetaminu v krvi k tomu nepostačuje a znalkyně psychiatricka MUDr. E. N. obviněnou neměla možnost vyšetřit bezprostředně po jízdě. V důsledku toho uzavřel, že by se ve věci mohlo jednat pouze o přestupek.

S takto rozvedenými závěry Krajského soudu v Plzni se nelze ztotožnit, když není možno souhlasit s tím, že zjištěný skutek nenaplnňuje znaky přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku a jedná se pouze o přestupek.

Přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku se dopustí, kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodí vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.6.2014 sp. zn. 4 Tdo 765/2014, platí, že pro stav vylučující způsobilost neexistuje žádná konkrétní definice, neboť různé návykové látky působí na každého člověka odlišně a rozdílně ho ovlivňují se zřetelem k provozované činnosti, proto je pro účely trestního řízení nutné v každém jednotlivém případě zkoumat, jakou měrou byla užitou návykovou látkou ovlivněna schopnost vykonávat pachatelem provozovanou činnost. K naplnění znaku stavu vylučujícího způsobilost se nevyžaduje stav, kdy pachatel upadá do bezvědomí nebo není schopen komunikovat, ale postačí takové ovlivnění fyzických a psychických schopností návykovou látkou, které vylučuje způsobilost vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při které by mohly být ohroženy život nebo zdraví lidí, nebo způsobena značná škoda na majetku (srov. i Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až § 421. Komentář. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2790).

Je možno rovněž poukázat na další rozhodnutí Nejvyššího soudu, která na citované rozhodnutí navazují, a to zejména usnesení ze dne 5.8.2015 sp. zn. 3 Tdo 897/2015 a ze dne 27.7.2016 sp. zn. 3 Tdo 883/2016.

Dále je zřejmé, že nejčastější činností vykonávanou v uvedeném směru je řízení motorových vozidel a látkou vylučující způsobilost tuto činnost vykonávat bývá alkohol, proto i pravidla pro posuzování rozhodných okolností obvykle vyplývají z možnosti a schopnosti opilého řidiče, která se již v rámci rozhodovací činnosti soudu vyvinula v judikaturu stanovující pravidla a postupy v souvislosti s činnostmi konanými po požití alkoholických nápojů. Proto také byla pro obdobné případy dovozena pevná kvantitativní hranice pro množství omamné látky (tedy alkoholu) v organismu pachatele, když bylo vycházeno ze stanoviska lékařské vědy, podle

kterého není žádný, ani nadprůměrně disponovaný řidič, schopen bezpečně řídit motorové vozidlo, dosáhne-li hladina alkoholu v jeho krvi nejméně 1,00 g/kg.

Podle § 130 trestního zákoníku se nicméně návykovou látkou rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování. Přitom § 274 trestního zákoníku mezi návykovými látkami nečiní žádný rozdíl a je nutné i u jiných návykových látek, než alkohol, zjišťovat konkrétní stav ovlivnění návykovou látkou.

Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12.5.2010 sp. zn. 8 Tdo 449/2010, publikovaného pod č. 23/2011 Sb. rozh. tr., potom vyplynulo, že v případech ovlivnění řidiče jinou návykovou látkou než alkoholem musí být zjištěn druh a množství této látky. V tom směru se zpravidla nebude možno obejít bez odborného vyjádření či znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie, přičemž jejich zpracovatelé podle výsledků odběru krve, popř. moči, stanoví druh a množství návykové látky v době řízení motorového vozidla. Pouhé zjištění, že řidič motorového vozidla byl v době řízení pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu, však samo o sobě nepostačuje pro závěr, že v důsledku toho byl ve stavu vylučujícím způsobilost k výkonu této činnosti. Pouze znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie na základě poznatků o množství a druhu návykové látky, eventuálně její koncentraci, době, po kterou ji měl pachatel v těle, zjištěných reakcí a jednání pachatele, může určit, zda a jak byl pachatel ovlivněn návykovou látkou v době řízení a zda se nacházel ve stavu vylučujícím způsobilost k této činnosti.

Podle výše uvedených zásad přijatých judikaturou Nejvyššího soudu přitom orgány činné v trestním řízení s výjimkou odvolacího soudu v předmětné věci postupovaly.

Byl totiž opatřen znalecký posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie Mgr. M. B., ze kterého jednoznačně vyplynulo, že v krvi obviněné J. Š. se v době jejího odběru, tj. cca o 1,5 hodinu později oproti době řízení motorového vozidla, nacházelo 0,67 mg/l (670 ng/ml) metamfetaminu. Metamfetamin patří dle nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznámech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů, mezi psychotropní látky zařazené do přílohového seznamu č. 5. Je dále namístě doplnit, že podle nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 41/2014“), se řidič považuje za ovlivněného při koncentraci metamfetaminu v krvi od 0,025 mg/l (25 ng/ml). V doplňku svého znaleckého posudku znalec ohledně validity zjištěných výsledků odborného vyšetření ze vzorků krve uvedl, že zkumavky s krví byly doručeny kurýrem svozové služby Policie ČR standardním způsobem, krevní vzorek při zpracování ani na výsledném chromatogramu nejevil známky nevhodného skladování, a ke zvýšení koncentrace metamfetaminu ve vyšetřovaném krevním vzorku nemohlo dojít. Při hlavním líčení pak tento znalec vyloučil, že by zkoumaný vzorek krve byl nějakým způsobem znehodnocen tak, že by nebylo možné jej k rozboru využít. Opatřen byl rovněž znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, v němž znalkyně MUDr. Mgr. E. N., stejně jako při svém výslechu u hlavního líčení před nalézacím soudem, zcela jednoznačně konstatovala, že při zjištěné koncentraci (tj. 670 ng/ml metamfetaminu) obviněná nebyla v době činu způsobilá k řízení motorového vozidla,

neboť její schopnosti k bezpečnému řízení vozidla by vzhledem k nesoustředěnosti, zhoršené reaktivitě a zhoršené zrakové kontrole byly z objektivního hlediska vyloučeny. Dále uvedla, že účinky pervitinu na organismus mohou být značně individuální a to, že obviněná na první pohled známky intoxikace nejevila, nemusí znamenat, že byla schopná vozidlo ovládat bezpečně. Nevyšetření obviněné znalkyní bezprostředně po spáchání činu přitom popsane odborné závěry nijak nezpochybňuje.

Oběma znaleckými posudky z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie a z odvětví psychiatrie tak bylo nepochybně prokázáno, že v době řízení motorového vozidla se obviněná J. Š. jako řidička nacházela ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila užitím návykové látky a vykonávala činnost, tedy řídila motorové vozidlo a mohla tak ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Tento závěr z nich vyplývající přitom byl logický a správný a současně postup vedoucí k jeho vyslovení plně odpovídal požadavkům soudní praxe, která naopak nepožaduje nutnost vyšetření pachatele/řidiče znalcem psychiatrem bezprostředně po jízdě (což je požadavek ve své podstatě nereálný).

Krajský soud v Plzni v opozici s těmito závěry obou zmíněných znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie a odvětví psychiatrie vyhodnotil situaci zjevně nesprávně. S ohledem na všechny shora uváděné skutečnosti pominul jednoznačný závěr, podle něhož byla obviněná v době řízení motorového vozidla ovlivněna návykovou látkou a vykonávala ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodila vlivem návykové látky, činnost, konkrétně řízení motorového vozidla, při kteréžto činnosti mohla ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku.

Pokud tedy odvolací soud na základě vlastních hodnotících úvah dospěl k závěru, že obviněná v době řízení motorového vozidla nemusela být natolik ovlivněna návykovou látkou, aby to zcela vylučovalo bezpečné řízení motorového vozidla, pak učinil opačné skutkové zjištění, než jaké bylo obsahem provedených důkazů.

Pro úplnost lze dodat, že ani další okolnosti, na které poukazuje odvolací soud, nebyly způsobilé znalecké závěry zpochybnit, neboť skutečnost, že pachatel není schopen bezpečně řídit motorové vozidlo, neznamená, že by se ovlivnění návykovou látkou muselo neustále a zjevně projevovat na způsobu jeho jízdy. Pro závěr, že řidič není v důsledku požití návykové látky způsobilý řídit motorové vozidlo, rovněž není nutné, aby i při běžné komunikaci vystupoval jako osoba opilá, resp. „zfetovaná“. Zde je totiž třeba doplnit, že projevy požití drogy určitou osobou nejsou shodné jako projevy požití alkoholu. Zatímco osoba opilá bude typicky např. vrávorat nebo bude možné z ní cítit alkohol, projevy požití omamné či psychotropní látky jsou charakteristické např. vizuálními, sluchovými a hmatovými halucinacemi, což nemusí policista provádějící kontrolu nutně poznat, ovšem při řízení vozidla může mít takový stav naprosto fatální následky.

V předmětné trestní věci tedy Krajský soud v Plzni neakceptoval stávající rozhodovací činnost Nejvyššího soudu, a to zejména již výše specifikované usnesení ze dne 12.5.2010 sp. zn. 8 Tdo 449/2010, publikované pod č. 23/2011 Sb. rozh. tr., popřípadě dále usnesení ze dne 30.6.2014 sp. zn. 4 Tdo 765/2014,

a ze dne 22.10.2010 sp. zn. 11 Tdo 981/2009 a ze dne 27.7.2016 sp. zn. 3 Tdo 883/2016, z nichž naopak důsledně vycházela obžaloba.

Dále je namístě zmínit, že soudy jistě nebyly povinny bezvýhradně respektovat předložené znalecké posudky, které, jako každý jiný důkaz, podléhají hodnotícímu procesu podle § 2 odst. 6 trestního řádu. Jestliže však soud nabude pochybnosti o správnosti znaleckých závěrů, neopravňuje ho to k tomu, aby sám řešil odborné otázky. V takovém případě je namístě postup naznačený v § 109 až § 110 trestního řádu, tj. vyžádání vysvětlení od znalce a v případě, že tento postup nepovede k výsledku, přibrání jiného znalce, přičemž ve výjimečných a zvláště obtížných případech může jít o vyžádání posudku ústavního. Takto však odvolací soud v předmětné věci nepostupoval. Jestliže přitom soud toliko na základě vlastních hodnotících úvah dospěl k závěru, že obviněná v době řízení motorového vozidla nebyla, resp. nemusela být natolik ovlivněna návykovou látkou, aby to zcela vylučovalo bezpečné řízení motorového vozidla, pak učinil opačné skutkové zjištění, než jaké bylo obsahem provedených důkazů, konkrétně znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Pokud za této situace dospěl soud k závěru, že stíhaným skutkem nebyly naplněny zákonné znaky přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, dostaly se jeho právní závěry do extrémního rozporu s provedenými důkazy.

Zde je namístě zdůraznit, že vada skutkových zjištění spočívající v tzv. extrémním nesouladu skutkových zjištění a provedených důkazů umožňuje průlom do skutkových zjištění soudů v rámci dovolacího řízení na půdorysu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Kategorie tzv. extrémního nesouladu přitom nelze považovat pouze za projev základního práva obviněné na spravedlivý proces, tj. práva svědčícího toliko obviněnému, jakožto jednotlivci. Spravedlivé a zákonné rozhodování soudů je totiž nutno považovat za obecně platný komponent ústavního vymezení České republiky, jakožto demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy, ve vazbě na čl. 2 odst. 3 a čl. 90 Ústavy – viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 357/2009).

S ohledem na výše popsané skutečnosti se tak závěry krajského soudu, vyslovené v trestní věci obviněné J. Š., jeví jako nesprávné. V daném případě došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutku, kdy existuje extrémní nesoulad mezi důkazy a skutkovými zjištěními, které byly nalézacím i odvolacím soudem dovozeny při úvahách o naplnění či nenaplnění skutkové podstaty přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 trestního zákoníku, což bylo následně promítnuto do rozhodnutí o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny zákonné podmínky pro takové rozhodnutí. Jinak řečeno zjištěný skutkový stav věci neumožňoval vyslovit konečný závěr, že skutek, kterého se obviněná dopustila, není trestným činem a že je tedy namístě věc postoupit k dalšímu řízení před přestupkovým orgánem, což založilo existenci dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) trestního řádu.

Z výše uvedených důvodů tedy

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31.1.2018 sp. zn. 6 To 488/2017, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Krajskému soudu v Plzni, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Současně vyjadřuji výslovný souhlas s tím, aby za podmínek § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu Nejvyšší soud projednal dovolání v neveřejném zasedání. Pro případ, že by Nejvyšší soud shledal podmínky pro jiné rozhodnutí, vyjadřuji tímto ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu výslovný souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání i jiným než navrženým způsobem.

Brno 4.4.2018

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce